

ÅRSRAPPORT 2011

FOR

[Senter for Søvnmedisin](#) og [SOVno](#)

Senterleder
Bjørn Bjorvatn

Senterkonsulent
Eldbjørg Fiske

 HELSE BERGEN
Haukeland universitetssjukehus
Lungeavdelingen

1. Drift

Dei første pasientane ved Senter for Søvnmedisin vart teke imot 08.03.2011.
Offisiell opning av senteret føregjekk 31.05.2011.

Senter for Søvnmedisin vart etablert i samarbeid mellom lungeavdelinga, ØNH-avdelinga og nevroklinikken (klinisk nevrofysiologi og nevrologi). Administrativt ligg Senter for Søvnmedisin under lungeavdelinga, seksjon for obstruktive lungesjukdommar/respirasjonssvikt/søvnrelaterte sjukdommar. De ulike avdelingane, inkludert psykiatrisk avdeling, har overordna fagleg ansvar for sin aktivitet ved senteret.

Styret ved Senter for Søvnmedisin består av:

Nivå 2-leder for lungeavdelinga (Kathan Al-Azawy)

Nivå 2-leder for ØNH-avdelinga (John-Helge Heimdal)

Nivå 2-leder for nevroklinikken (Torhild Vedeler/Håkon Nordli)

Senterleder for Senter for Søvnmedisin (Bjørn Bjarvatn)

Leder for Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnjukdommar (Bjørn Bjarvatn)

Sverre Lehmann (lunge), Shashi Gulati (ØNH) og Harald Aurlien (nevro) har i tillegg delteke i ei utvida styringsgruppe, som hadde månadlege møter i 2011.

Ved **Senter for Søvnmedisin** var det i 2011 tilknytt 21 lækjarar, 18 sjukepleiarar og 4 merkantile. Lækjarane og sjukepleiarane er tilsett ved sine moderavdelingar, og arbeider ved Senter for Søvnmedisin i deler av si kliniske verksemd.

Leiar, professor dr.med.

Konsulent, PhD

Senterkoordinator, sjukepleiar

Bjørn Bjarvatn

Eldbjørg Fiske (permisjon frå 14.03.11 og ut året)

Lise Østgård Monsen (lunge)

Merkantile:

Ann Kristin Løvik (lunge)

Lene-Mari S. Haalaas (til 12.8) (ØNH)

Karoline Korsvold (frå 24.8) (ØNH)

Sidsel M. Jordal (25%) (Klinisk nevrofysiologi)

Lækjarar:

Lunge:

Sverre Lehmann

Ove Fondenes

Karin Stang Volden

Kathan Al-Azawy

Rajinder Sharma

Solfrid Indrekvam

Kristel Knudsen

Trygve M Jonassen

Marianne Aanerud

ØNH:

Shashi Gulati

Helge Jacobsen

Arild Sletteberg

Svein Nygaard

Klinisk nevrofysiologi/nevrologi:

Håvard Skeidsvoll

Harald Aurlien

Bjørn Karlsen

Jan Brøgger

Ivar Otto Gjerde

Kjersti Power

Psykatri:

Fred Holsten (1 dag i veka)

Sjukepleiarar:**Lunge:**

Thomas Berge

Lise Østgard Monsen

Mona Grundeland

Hilde Kristin Tveit

Anny Sekkingstad

Synnøve Ygre Hauge

Vibeke Østerfeldt Henriksen frå 2012

ØNH :

Hjørdis Juvik

Hildur Røysland Grimstad

Anny M.S.Skålevik

Mona G.Bjerke

Astri Karin Husøy

Vigdis Lillevik

Klinisk nevrofysiologi/nevrologi:

Reidunn Herdlevær

Sigrun Furnes Rommetveit

Mariann Lie Onstad

Judith Kausland Lie

Margretha S. Hansen

Grethe Ekanger

Lungeavdelinga har i gjennomsnitt hatt 1,2 legar på senteret kvar dag, i tillegg har sjukepleiarane nokre dagar egne lister, slik at det er fleire sjukepleiarar tilstades.

ØNH avdelinga har hatt 1 lækjar og ein sjukepleiar tilstades kvar dag

Klinisk nevrofysiologi/nevrologi: 1 nevrofysiolog og 1-2 sjukepleiarar tilstades frå KNF kvar dag. Ein nevrolog tek imot pasientar måndag-onsdag.

Senteret var oppe heile året unnateke 3 veker i juli/august.

Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnsjukdommar (SOVno)

Staben har i 2011 bestått av:

Leiar Bjørn Bjorvatn (20%)

Senterkoordinator Janne Grønli (50%),

Konsulent Eldbjørg Fiske (50%, permisjon frå 14.03.2011 og ut 2011)

Vikar konsulent Ingvild Saxvig (50% frå 01.03 og ut 2011)

PhD stipendiat Elisabeth Flo (100%)

Post doc Nicolas Øyane (20%).

I tillegg er det knytt ei arbeidsgruppe til SOVno:

Fred Holsten, professor dr.med., Psykiatrisk Institutt, UiB; søvnspesialist ved Bergen søvnsenter.

Håvard Skeidsvoll, seksjonsoverlege, Klinisk Nevrofysiologisk avdeling, Haukeland Universitetssykehus.

Reidun Ursin, professor emer. dr.med., Institutt for biomedisin, UiB.

Inger Hilde Nordhus, professor dr. philos., Institutt for klinisk psykologi, UiB.

Ståle Pallesen, professor dr. psychol., Institutt for samfunnspsykologi, UiB.

Eli Sørensen, dr.med., overlege, barne- og ungdomspsykiatri, Helse Bergen.

Sverre Lehmann, førsteamanuensis PhD, seksjonsoverlege, lungeavdelingen, Haukeland Universitetssykehus.

Shashi Gulati, overlege, øre-nese-halsavdelingen, Haukeland Universitetssykehus.

2. Pasientbehandling:

Det blei i 2011 halde totalt 6061 konsultasjonar med søvnrelaterte diagnoser, mot 5003 i 2010. Av desse var 1042 nyttilviste pasientar, mot 1001 i 2010.

I 2011 var konsultasjonane fordelt slik på dei ulike diagnosane:

Diagnose	totalt behandla	nytilviste	kontrollar
R065 Snorking/Munnpusting	1439	365	1074
G258 Restless legs syndrom	19	11	8
G470 Insomni	71	43	28
G471 Hypersomni	37	22	15
G472 Døgnrytmeforstyrningar	7	5	2
G473 Søvnapné	4383	638	3745
G474 Narkolepsi/katapleksi	30	11	19
G478 Andre spesifiserte søvnforstyrningar, for eksempel parasomniar	22	7	15
G479 Uspesifisert søvnforstyrning	27	15	12
F510 Insomni	5	3	2
F511 Hypersomni	7	3	4
F512 Døgnrytmeforstyrningar	2	2	0
F513 Søvnjengeri	1	1	0
F514 Natteskrek	1	0	1
F515 Mareritt	0	0	0
F518 Parasomni	3	3	0
F519 Uspesifisert søvnforstyrning	7	5	2

Gjennomsnittleg tid frå motteken henvisning til diagnosetidspunkt var i 2011:

G47.3 Søvnapné: 102,2 lunge, 110,6 ØNH.

R06.5 Snorking/munnpusting: 134,8 ØNH, 120,0 lunge.

G47.0 Insomni: 147,7 Nevro.

G47.1 Hypersomni: 163,6 Nevro.

G47.4 Narkolepsi/katapleksi: 135,9 dagar Nevro.

Lungeavdelingen utførte 1149 polikliniske Emblett-registreringar i 2011.

ØNH-avdelinga utførte 533 Embletta-registreringer, 59 trykkmålinger, 13 operasjonar, der 4 var ganepplastikkar og 9 uvulopalatopharyngoplastikkar, i 2011. Klinisk nevrofysiologisk avdeling utførte 145 polysomnografiregistreringar (PSG) og 84 multipel søvnlatenstestar (MSLT) i 2011.

Senteret leverte ut 579 CPAP-maskinar, 1414 CPAP masker og 37 snorkeskinner (tal frå seksjon for behandlingshjelpemidler).

Det var i 2011 INGEN fristbrot ved senteret.

3. Utdanning av helsepersonell

Kurs i søvnmedisin

Det vart arrangert eit todagars kurs for sjukehuslækjarar, eit todagars kurs for psykologar og eit todagars kurs for allmennlækjarar innan søvnmedisin i 2011. I tillegg vart det arrangert eit dagskurs for Solli DPS. I løpet av 2011 blei det og arrangert eit todagarskurs innan grunnleggjande polysomnografi, og eit todagarskurs vidaregåande kurs i polysomnografi.

Annan undervisning og føredragsaktivitet:

Utdanning av helsepersonell:

I eigen region: Grunnutdanning av helsepersonell: 188 undervisningstimar

I eigen region: Etterutdanning av helsepersonell: 169 undervisningstimar

I eigen region: Videreutdanning av helsepersonell: 175 undervisningstimar

I andre helseregionar: Etterutdanning av helsepersonell: 160 undervisningstimar

I andre helseregionar: Videreutdanning av helsepersonell: 151 undervisningstimar

Det vart gjeve 59 føredrag for helsepersonell og spesialisthelsetenesta.

For spesialisthelsetenesta og anna helsepersonell vart desse føredraga halde:

- Legekunsten. Om økt interesse for søvnproblemer.
- Heldagsseminar for psykiatere om søvn ved psykiske lidelser
- Foredrag søvn og psykiatri for psykiatere i Rogaland og Troms
- Akuttpsykiatrikonferansen - Foredrag søvn og psykiatri
- psykologroller i alderspsykiatrien
- Søvn hos eldre i sykehus
- CPAP ved søvnapné, effektiv behandling av alvorlig sykdom? Intensiv lungemedisin
- Kursus i søvnscoring etter AASM
- Polysomnografi (PSG) - av søvn og søvnrelaterte hendelser for viderekommende
- Polysomnografi (PSG) - skåring av søvn og søvnrelaterte hendelser
- Søvnrelaterte bevegelsesforstyrrelser
- Senter for Søvnmedisin for hjerte-lungeleger
- Søvnproblemer blant ungdom og unge voksne, Solli DPS
- Søvn og søvnsykdommer, BUP Porsgrunn
- Foredrag om selvhjelp ved søvnvansker ved Senter mot Incest og Seksuelle Overgrep
- Kurs om kartlegging og behandling av søvnproblemer for psykologer

- kartlegging og behandling av søvnproblemer for psykologer i Volvat
- Kartlegging og behandling av søvnproblemer i videreutdanning i kognitiv terapi
- Kurs om kartlegging og behandling av søvnproblemer i spesialistutdanning i arbeidspsykologi
- Festspillkurs om kartlegging og behandling av søvnproblemer for psykologer
- Søvndeprivasjon ved ubåtsjefskurs
- Parasomnier
- Nevropsykiatri og søvnforstyrrelser
- Anfall under søvn
- Senter for Søvnmedisin, Haukeland Universitetssykehus
- Søvnapnoe kirurgisk behandling
- Utredning og behandling av snorking og søvnapne
- Søvn ved Asperger Syndrom for Livsmestringsenteret
- Søvn ved Fibromyalgi
- Søvnkurs for sykehusleger: Søvn hos Barn
- Søvnkurs for leger og andre helsearbeidere
- Kurs for helsearbeidere om søvn
- Søvn og psykiske lidelser
- Symposium om psykologisk forskning og profesjonsutvikling knyttet til eldre
- Krav til samtykkekompetanse i helserelatert forskning på eldre
- Søvn og aldring
- OSAS og obstruktiv lungesykdom; relaterte tilstander?
- Søvnapné og komorbiditeter - Det du ikke vet kan overraske deg!
- Lifetime consequences of maternal separation – behaviour, sleep
- Ungdom og døgnrytmer ved årsmøtet for Landsgruppen av helsesøstre avdeling Oslo
- Trøtte tenåringer på Faglig-pedagogisk dag ved Universitetet i Bergen
- Søvn og døgnrytme for idrettstrenere
- Behandling av insomni
- Presentasjon av søvnsykdommer
- Søvnsykdommer og Senter for Søvnmedisin
- Søvn i videreutdanning av lungesykepleiere
- Selvhjelpsboken for ALFO
- CBTi og selvhjelpsboken
- Melatoninbehandling
- Visjoner, sovno, insomni, døgnrytmeforstyrrelser, parasomnier
- Søvn blant sykepleiere i ulike arbeidstidsordninger
- Skiftarbeid og helse for skiftarbeidere i Oslo (Confex)
- Søvnproblemer og vinterdepresjoner. Utredning og behandling
- Kartlegging og behandling av søvnsykdommer
- Søvnmedisin, todagerskurs for sykehusleger, Bergen
- Skiftarbeid og helse for skiftarbeidere, Ålesund (Medi3)
- Søvn, skiftarbeid og helse for skiftarbeidere i Porsgrunn

SOVno gav i 2011 ut to numre av tidsskriftet SØVN. Opplaget er på 2500 per nummer. Det blei sendt ut ca 3000 informasjonsbrosjyrar frå SOVno om søvn og søvnsjukdomar i 2011.

SOVno arrangerte i løpet av våren og hausten 2011 ti forskingsmøter:

Januar 20.	Anette Harris <i>Adapsjon og helse i ekstreme og isolerte miljø</i>
Mars 17.	Bjørn Bjorvatn <i>Ikke-medikamentell behandling av insomni</i>
April 28.	Linda Bakken <i>Søvn hos hjerneslagspasienter</i>
Mai 19.	Elisabeth Flo <i>Søvn blant sykepleiere i ulike arbeidstidordning</i>
Juni 16.	Jan Arthur Kvamme <i>Søvn og overvekt, European Sleep Apnea Database (ESAD)</i>
August 25.	Thomas Berge <i>Pasientveiledning ved bruk av CPAP – blir apparatene brukt?</i>
September 22.	Siri Waage <i>Shift work, sleep and health in the petroleum offshore industry</i>
Oktober 13.	Ingvild Berg Saksvik <i>Individual, lifestyle and situational factors related to shift work tolerance and adaptation to shift work among nurses and offshore workers</i>
November 17.	Jelena Mrdalj <i>Tidlig og sent livsstress hos rotte; implikasjoner for søvn, døgnrytmer og hjernefunksjon</i>
Desember 15.	Harald Aurlien <i>SCORE (Standardized Computerbased Organised Reporting of EEG)</i>

4. Forsking

Senter for Søvnmedisin og SOVno publiserte i 2011 29 artiklar i Pubmed-registrerte tidsskrift og hadde 64 andre publikasjoner.

Pubmed publikasjoner:

Bjorvatn Bjørn, Fiske Eldbjørg, Pallesen Ståle

A self-help book is better than sleep hygiene advice for insomnia: a randomized controlled comparative study.

Scand J Psychol 2011 Dec;52(6):580-5. Epub 2011 jul 26

PMID: 21790620

Saxvig Ingvild W, Pallesen Ståle, Wilhelmsen-Langeland Ane, Molde Helge, Bjorvatn Bjørn
Prevalence and correlates of delayed sleep phase in high school students.

Sleep Med 2011 Dec. Epub 2011 des 6

PMID: 22153780

Pallesen Ståle, Saxvig Ingvild West, Molde Helge, Sørensen Eli, Wilhelmsen-Langeland Ane, Bjorvatn Bjørn

Brief report: behaviorally induced insufficient sleep syndrome in older adolescents: prevalence and correlates.

J Adolesc 2011 Apr;34(2):391-5. Epub 2010 mar 19

PMID: 20303581

Gulati S, Krossnes B, Olofsson J, Danielsen A
Sinonasal involvement in sarcoidosis: a report of seven cases and review of literature.
Eur Arch Otorhinolaryngol 2011 Sep. Epub 2011 sep 27
PMID: 21947433

Einvik Gunnar, Hrubos-Strøm Harald, Randby Anna, Nordhus Inger Hilde, Somers Virend K,
Omland Torbjørn, Dammen Toril
Major depressive disorder, anxiety disorders, and cardiac biomarkers in subjects at high risk
of obstructive sleep apnea.
Psychosom Med 2011 Jun;73(5):378-84. Epub 2011 mai 19
PMID: 21597031

Aasvang Gunn Marit, Øverland Britt, Ursin Reidun, Moum Torbjørn
A field study of effects of road traffic and railway noise on polysomnographic sleep
parameters.
J Acoust Soc Am 2011 Jun;129(6):3716-26.
PMID: 21682396

Aanes Mette M, Hetland Jørn, Pallesen Ståle, Mittelmark Maurice B
Does loneliness mediate the stress-sleep quality relation? The Hordaland Health Study.
Int Psychogeriatr 2011 Feb. Epub 2011 feb 22
PMID: 21338549

Sivertsen Børge, Øverland Simon, Pallesen Ståle
Trends in timing of sleep in the general population of Norway: 1980 to 2000.
Percept Mot Skills 2011 Oct;113(2):509-18.
PMID: 22185065

Mentzoni Rune Aune, Brunborg Geir Scott, Molde Helge, Myrseth Helga, Skouverøe Knut
Joachim Mår, Hetland Jørn, Pallesen Ståle
Problematic video game use: estimated prevalence and associations with mental and physical
health.
Cyberpsychol Behav Soc Netw 2011 Oct;14(10):591-6. Epub 2011 feb 22
PMID: 21342010

Friborg Oddgeir, Bjorvatn Bjørn, Amponsah Benjamin, Pallesen Ståle
Associations between seasonal variations in day length (photoperiod), sleep timing, sleep
quality and mood: a comparison between Ghana (5°) and Norway (69°).
J Sleep Res 2011 Nov. Epub 2011 nov 10
PMID: 22074234

Osland Teresa M, Bjorvatn Bj Rn, Steen Vidar M, Pallesen St le
Association study of a variable-number tandem repeat polymorphism in the clock gene
PERIOD3 and Chronotype in Norwegian university students.
Chronobiol Int 2011 Nov;28(9):764-70. Epub 2011 sep 15
PMID: 21919721

Saksvik Ingvild Berg, Bjorvatn Bjørn, Harvey Allison G, Waage Siri, Harris Anette, Pallesen Ståle

Adaptation and readaptation to different shift work schedules measured with sleep diary and actigraphy.

J Occup Health Psychol 2011 Jul;16(3):331-44.

PMID: 21728439

Natvik Sylvia, Bjorvatn Bjørn, Moen Bente Elisabeth, Magerøy Nils, Sivertsen Børge, Pallesen Ståle

Personality factors related to shift work tolerance in two- and three-shift workers.

Appl Ergon 2011 Jul;42(5):719-24. Epub 2010 des 18

PMID: 21172694

Brunborg Geir Scott, Mentzoni Rune Aune, Molde Helge, Myrseth Helga, Skouverøe Knut Joachim Mår, Bjorvatn Bjørn, Pallesen Ståle

The relationship between media use in the bedroom, sleep habits and symptoms of insomnia.

J Sleep Res 2011 Dec;20(4):569-75. Epub 2011 feb 16

PMID: 21324013

Saksvik Ingvild B, Bjorvatn Bjørn, Hetland Hilde, Sandal Gro M, Pallesen Ståle

Individual differences in tolerance to shift work--a systematic review.

Sleep Med Rev 2011 Aug;15(4):221-35. Epub 2010 sep 20

PMID: 20851006

Oines E, Murison R, Mrdalj J, Grønli J, Milde A M

Neonatal maternal separation in male rats increases intestinal permeability and affects behavior after chronic social stress.

Physiol Behav 2011 Dec;105(4):1058-1066. Epub 2011 des 6

PMID: 22155491

Flo Elisabeth, Steine Iris, Blågstad Tone, Grønli Janne, Pallesen Ståle, Portas Chiara M

Transient changes in frontal alpha asymmetry as a measure of emotional and physical distress during sleep.

Brain Res 2011 Jan;1367():234-49. Epub 2010 okt 1

PMID: 20888803

Jusufovic Mirza, Thomassen Lars, Storstein Anette, Rotevatn Svein, Lehmann Sverre, Waje-Andreassen Ulrike

[a woman with recurrence of venous and arterial thrombosis].

Tidsskr Nor Laegeforen 2011 Jul;131(13-14):1303-6.

PMID: 21725392

Preljevic Valjbona Tiric, Østhus Tone Brit Hortemo, Sandvik Leiv, Bringager Christine Bull, Opjordsmoen Stein, Nordhus Inger Hilde, Os Ingrid, Dammen Toril

Psychiatric disorders, body mass index and C-reactive protein in dialysis patients.

Gen Hosp Psychiatry 2011 Sep-Oct;33(5):454-61. Epub 2011 aug 9

PMID: 21831445

Steine Iris M, Krystal John H, Nordhus Inger H, Bjorvatn Bjørn, Harvey Allison G, Eid Jarle, Grønli Janne, Milde Anne M, Pallesen Ståle

Insomnia, Nightmare Frequency, and Nightmare Distress in Victims of Sexual Abuse: The Role of Perceived Social Support and Abuse Characteristics.
J Interpers Violence 2011 Dec. Epub 2011 des 28
PMID: 22204947

Nordhus Inger Hilde, Sivertsen Børge, Pallesen Ståle
Knowledge about Alzheimer's disease among Norwegian psychologists: The Alzheimer's disease knowledge scale.
Aging Ment Health 2011 Nov. Epub 2011 nov 30
PMID: 22129312

Hrubos-Strøm Harald, Randby Anna, Namtvedt Silje K, Kristiansen Håvard A, Einvik Gunnar, Benth Juratešalyte, Somers Virend K, Nordhus Inger H, Russell Michael B, Dammen Toril, Omland Torbjørn, Kværner Kari J
A Norwegian population-based study on the risk and prevalence of obstructive sleep apnea. The Akershus Sleep Apnea Project (ASAP).
J Sleep Res 2011 Mar;20(1 Pt 2):162-70.
PMID: 20561172

Hrubos-Strøm Harald, Nordhus Inger H, Einvik Gunnar, Randby Anna, Omland Torbjørn, Sundet Kjetil, Moum Torbjørn, Dammen Toril
Obstructive sleep apnea, verbal memory, and executive function in a community-based high-risk population identified by the Berlin Questionnaire Akershus Sleep Apnea Project.
Sleep Breath 2011 Feb. Epub 2011 feb 25
PMID: 21350844

Einvik Gunnar, Dammen Toril, Hrubos-Strøm Harald, Namtvedt Silje K, Randby Anna, Kristiansen Håvard A, Somers Virend K, Nordhus Inger H, Omland Torbjørn
Prevalence of cardiovascular risk factors and concentration of C-reactive protein in Type D personality persons without cardiovascular disease.
Eur J Cardiovasc Prev Rehabil 2011 Jun;18(3):504-9. Epub 2011 feb 9
PMID: 21450648

Danielsen Y S, Júlíusson P B, Nordhus I H, Kleiven M, Meltzer H M, Olsson S J G, Pallesen S
The relationship between life-style and cardio-metabolic risk indicators in children: the importance of screen time.
Acta Paediatr 2011 Feb;100(2):253-9. Epub 2010 des 15
PMID: 21126262

Nome Siri, Holsten Fred
A prospective longitudinal study of utilization of a psychiatric hospital in Hordaland County, Norway, from 1985 to 2003.
Nord J Psychiatry 2011 Apr;65(2):117-24. Epub 2010 jul 22
PMID: 20662684

Hauge Erik R, Berle Jan Øystein, Oedegaard Ketil J, Holsten Fred, Fasmer Ole Bernt
Nonlinear analysis of motor activity shows differences between schizophrenia and depression: a study using Fourier analysis and sample entropy.
PLoS One 2011;6(1):e16291. Epub 2011 jan 28

PMID: 21297977

Holsten Fred, Pallesen Ståle, Sivertsen Børge
[Sleep disturbances in patients with mental disorders].
Tidsskr Nor Laegeforen 2011 Apr;131(7):688-91.
PMID: 21494304

Nome Siri, Holsten Fred
Changes in mortality after first psychiatric admission: A 20-year prospective longitudinal clinical study.
Nord J Psychiatry 2011 Aug. Epub 2011 aug 23
PMID: 21859397

Andre publikasjoner:

Sverre Lehmann
Måling av respirasjonsforstyrrelser under søvn hos voksne
SØVN nr 1, 2011

Nicolas Øyane
Fra bananfluer til elefanter – referat fra Jerry Siegels besøk ved SOVno høsten 2011
SØVN nr 2, 2011

Nicolas Øyane
Søvn og sosialt på Island – referat fra den 14. nordiske søvnkongressen
SØVN nr 2, 2011

Nicolas Øyane
Presentasjon av Søvnheten ved Haukeland Universitetssykehus
SØVN nr 1, 2011

Nicolas Øyane
Søvn ved ADHD
SØVN nr 1, 2011

Nicolas Øyane
Hvordan fikse innsovningsproblemer hos barn – oversikt over ulike terapeutiske metoder
SØVN nr 1, 2011

Nicolas Øyane
Når barnet ikke sovner- Intervju med Karin Naphaug
SØVN nr 1, 2011

Holsten F
Søvn og bipolare lidelser
Søvn nr 4, 2011

Holsten F
Sleep disturbances in schizophrenia

Drug Discovery Today: Therapeutic Strategies Volume 8, Issues 1–2, Summer 2011, Pages 49-52

Ursin R

Serotonin og søvn – en turbulent historie!

Søvn 2011, 6(2): 10-11

Sørensen E

Barn og søvn fra fødsel til puberteten

http://haukeland.no/pasient/diagnoseogsykdommer/Sider/barn_og_sovn.aspx

Gulati S og Jacobsen H

Søvnapne sett fra øre-nese-halslegens ståsted i tidsskriftet

SØVN nr.2, 2011

Jonassen T, Eagan TML, Lehmann S

Obstructive sleep apnea syndrome (OSAS) and asthma in a general Norwegian population

ERS kongressen Amsterdam september 2011

Jonassen T, Eagan TML, Lehmann S

Associations between obstructive sleep apnea syndrome (OSAS) and diabetes in a general Norwegian population

European Respiratory Society (ERS) Sleep and Breathing conference, Praha april 2011

Wilhelmsen-Langeland A, Dundas I, Saxvig IW, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B

Am I just a lazy slacker? A qualitative study on the experience of living with Delayed Sleep Phase Syndrome in young adulthood

The 15th European Conference on Developmental Psychology.

Bjorvatn B

Shift work disorder – present state and countermeasures

20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Harris A, Waage S, Ursin H, Hansen ÅM, Bjorvatn B, Eriksen HR

Cortisol, reaction time test and health among offshore shift workers

20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Bjorvatn B

Cognitive behavioural therapy for insomnia (CBTi)

The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Monsen LØ, Bjorvatn B, Lehmann S

Kvalitetsregister for søvnsykdommer

Kvalitetsregisterkonferansen, Haukeland sjukehus, april, 2011

Bjorvatn B

Svineinfluensavaksine og utvikling av narkolepsi.

Søvn 2011, 3(2); 4

Bjorvatn B

Døgnrytmeforstyrrelser

Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer. 2011. www.sovno.no

Bjorvatn B

Parasomnier

Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer. 2011. www.sovno.no

Bjorvatn B

Hypersomnier

Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer. 2011. www.sovno.no

Bjorvatn B

Undervisning og veiledning innen søvnmedisin

Søvn 2011, 3(1); 4

Bjorvatn B

Insomni

Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer. 2011. www.sovno.no

Bjorvatn B

Behandling av søvnproblemer med melatonin

Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer. 2011. www.sovno.no

Øyane NMF, Pallesen S, Bjorvatn B

How does night work affect depression, anxiety, fatigue, sleepiness, and sleep in a population of nurses in Norway?

The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Wilhelmsen-Langeland A, Dundas I, Saxvig IW, Pallesen S, Bjorvatn B

Am I just a lazy slacker? A qualitative study of Delayed Sleep Phase Syndrome

The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Waage S, Harris A, Pallesen S, Saksvik IB, Moen BE, Bjorvatn B

Subjective and objective sleepiness among oil rig workers during three different shift work schedules

The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Waage S, Harris A, Pallesen S, Saksvik IB, Moen BE, Bjorvatn B

Subjective and objective measures of sleepiness during three different shift work schedules in offshore oil rig workers

20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Saxvig IW, Pallesen S, Wilhelmsen-Langeland A, Molde H, Bjorvatn B

Prevalence and correlates of delayed sleep phase in Norwegian high school students

The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Saksvik IB, Bjorvatn B, Hetland H, Sandal GM, Moen B, Magerøy N, Harvey AG, Pallesen S

Personality factors predicting shift work tolerance among rotating shift working nurses

A one-year follow up study. The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Saksvik IB, Bjorvatn B, Hetland H, Sandal GM, Moen B, Magerøy N, Harvey AG, Pallesen S
A longitudinal study of personality factors predicting fatigue, sleepiness, anxiety and
depression among rotating shift working
20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Saksvik IB, Bjorvatn B, Harvey AG, Waage S, Harris A, Pallesen S
Adaptation and readaptation to different shift work schedules measured with sleep diary and
actigraphy
20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Myrseth H, Brunborg GS, Mentzoni R, Pallesen S, Molde H, Skouverøe KJM, Bjorvatn B
Results from a national representative study on problematic video game use in Norway
EARLI konferansen i Exeter, 2011

Buchvold H, Pallesen S, Magerøy N, Bjorvatn B
Night work among nurses: Effects on BMI, smoking, alcohol, caffeine and exercise
20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Bjorvatn B, Fiske E, Pallesen S
A randomized controlled trial comparing a self-help book with sleep hygiene advice against
insomnia
The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Bjorvatn B, Fiske E, Pallesen S
Is a self-help book better than sleep hygiene advice? A randomized controlled trial of
insomniacs
WASM2011, Quebec, Canada

Steinkopf S, Utvåg KM, Dahlum H, Mentzoni R, Pallesen S, Molde H
Tipping på odds: Lønner det seg å lytte til ekspertene?
Tidsskrift for Norsk Psykologforening 2011; 48: 1172-1177

Pallesen, S
Subjektiv måling av søvn og søvnvansker
Søvn 2011; 3 (1): 13-15

Myrseth H, Molde H, Støylen IJ, Johnsen BH, Holsten F, Pallesen S
A pilot study of CBT versus escitalopram combined with CBT in the treatment of
pathological gamblers
International Gambling Studies 2011; 11: 121-141

Mamen A, Pallesen S, Martinsen EW
Changes in mental distress following individualised physical training in patients suffering
from chemical dependence
European Journal of Sport Science 2011; 11: 269-276

Kennair LEO, Nordeide J, Løhaugen S, Strønen J, Pallesen, S
Sex differences in jealousy: A study from Norway
Nordic Psychology 2011; 63: 20-34

Hetland H, Hetland J, Andreassen CS, Pallesen S, Notelaers G
Leadership and fulfilment of the three basic psychological needs at work
Career Development International 2011; 16: 507-523.

Fosse H, Pallesen S, Hysing M, Stormark KM
Time in bed, sleep sufficiency and emotional and behavioral problems in a general population
of 10-12 year old children
The Open Sleep Journal 2011; 4: 29-35

Flo E, Magerøy N, Moen BE, Pallesen S, Bjorvatn B
Nattarbeid gir helseproblemer
Sykepleien 2011; 99(13): 70-72

Andreassen CS, Hetland J, Molde H, Pallesen, S
Workaholism and potential outcomes in well-being and health in a cross-occupational sample
Stress and Health 2011; 27: E209-E214.

Brunborg GS, Johnsen BH, Mentzoni RA, Molde H, Pallesen S
Individual differences in evaluative conditioning and reinforcement sensitivity affect bet-sizes
during gambling
Personality and Individual Differences 2011; 50: 729-734

Jellestad FK, Mrdalj J, Kinn Rød AM, Grønli J
Experiences with the 4ET transmitters in telemetric measurement of EEG, EMG, body
temperature and motor activity in male rats ex
DSI European User Group, March 17&18, 2011 Paris, France

Steine IM, Krystal JH, Nordhus IH, Bjorvatn B, Harvey AG, Eid J, Grønli J, Pallesen S
Insomnia, nightmare frequency, and nightmare distress in victims of sexual abuse: the role of
abuse characteristics and perceive
The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011.

Flo E, Pallesen S, Magerøy N, Moen BE, Grønli J, Nordhus IH, Bjorvatn B
Shift work disorder – operationalization, prevalence and related health outcome in nurses
20th International Symposium on Shiftwork and Working Time, Stockholm 2011

Flo E, Pallesen S, Magerøy N, Moen BE, Grønli J, Nordhus IH, Bjorvatn B
Systematic study of insomnia symptoms in relation to work schedule
The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Flo E, Pallesen S, Magerøy N, Moen BE, Grønli J, Nordhus IH, Bjorvatn B
Shift work disorder in nurses
The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Flo E, Pallesen S, Magerøy N, Moen BE, Grønli J, Nordhus IH, Bjorvatn B
Shift work disorder in nurses
The 14th Nordic Sleep Conference, Iceland, 2011

Mrdalj J, Pallesen S, Milde AM, Jellestad FK, Murison R, Ursin R, Bjorvatn B, Grønli J

Lower brain activity during sleep and wakefulness; induced by exposure to long maternal separation and chronic mild stress in rats
World Sleep 2011, WFSRS, Kyoto, Japan 2011

Grønli J, Dagestad G, Milde AM, Murison R, Portas CM and Bramham CR
Chronic mild stress and acute sleep deprivation: interactive and brain-region specific effects on regulation of translation factors
World Sleep 2011, WFSRS, Kyoto, Japan

Grønli J, Murison R, Milde AM, Jellestad FK, Ursin R, Pallesen S, Bjorvatn B and Mrdalj J
Early and later life stress in rats alters body temperature rhythm and induces depression-like symptoms
15th European Conference on Developmental Psychology being held in Bergen, Norway 23-27 August 2011

Grønli J
Lifetime consequences of maternal separation - behavior, sleep, circadian rhythms and brain activity
Scandinavian Physiological Society, Annual Meeting Bergen, Norway, August 12 - 14, 2011

Kinn Rød AM, Mrdalj J, Milde AM, Jellestad FK, Murison R and Grønli J.
Short and Long-term Effects on Sleep Architecture, Behaviour, Corticosterone Response and Acoustic Startle Response after Two Exposures
14th Nordic Sleep Conference, Reykjavik, Iceland. 2011

Mrdalj J., Pallesen S., Milde A.M., Jellestad F.K., Murison R., Ursin R., Bjorvatn B. and Grønli J
Chronic mild stress potentiates a lower brain activity during sleep and wakefulness in rats exposed to long maternal separation
15th Eur Conf on Developmental Psychology, Bergen, 2011

Mrdalj J, Murison R, Milde AM, Jellestad FK, Ursin R, Pallesen S, Bjorvatn B and Grønli J
Effects of early life stress on behavioural outcomes and stress reactivity in adulthood. The mother - infant relationship in rat
24th Norwegian Research Council conference on Mental Health, Øyer, 2011

Milde AM og Grønli J
Trygg nok til å sove
Søvn nr 2, 3. årgang, 2011, s 6 -9

Grønli J og Saxvig IW
Hvordan sover vi – egentlig?
Søvn, nr 1, 3. årgang, 2011, s 10-12

SJT Nygaard et al
Senter for Søvnmedisin, Haukeland Universitetssykehus,
Norsk Forening for Otorhinolaryngologi, Hode- og Halskirurgi / Høstmøte 2011
Høstmøte 2011 Grand Hotel, Oslo 28. og 29. oktober, 2011

Doktorgradar:

To kandidatar disputerte for PhD-graden med rettleiing frå SOVno:

Anette Harris

Adaptation and health in extreme and isolated environments. From 78° N to 75° S

Disputert: Juni 2011

Siri Waage

Shift work, sleep and health in the petroleum offshore industry

Disputert: September 2011

Kvalitetsregisteret:

Frå oppstarten av Senter for Søvnmedisin i mars 2011 har 523 pasientar samtykka til å stå i kvalitets- og forskingsregisteret.

5. Pasientopplæring

Pasientkurs vart i 2011 arrangert 67 gongar for totalt 293 pasientar med søvnapné.

Mars: 9 kurs, 43 pas.

April: 3 kurs, 15 pas

Mai: 8 kurs, 40 pas

Juni: 3 kurs, 15 pas

Juli: 1 kurs, 5 pas

August: 6 kurs, 28 pas

September: 13 kurs, 49 pas

Oktober: 7 kurs, 30 pas

November: 11 kurs, 39 pas

Desember: 6 kurs, 29 pas

Nettsider:

SOVno hadde 15,722 treff på hovudsida www.sovno.no av desse var 11,558 unike sidevisingar. Det reelle talet er sannsynleg 10-20% høgare grunna ein svakheit i rapporteringa frå Google Analytics. I 2011 var SOVno kun bak kvinneklinikken og barneklinikken i antall treff.

6. Formidling

SOVno hadde 92 medieoppslag i 2011:

- Dagbladet, kommentar til studie på sjølvhjelpsbok mot søvnproblem, Intervjuer/oppslag i media
- NRK kveldsåpent. Mørketid og søvnregulering
- NRK 1, Vårjevndøgn, lys og søvn
- Overgang.no - om søvnproblemer hos kvinner
- Studentradioen i Oslo - om søvn og drømmer

- NTB nett (+ diverse lokalaviser) om å gå over til sommertid
- NRK nettavis - om søvn etter alkoholinntak
- Barnehagebarn og søvn
- Barn og søvn
- Intervjuet om psykologisk behandling av eldre med angst, depresjon og søvnproblemer
- Intervjuet om aldring og psykisk helse
- Færre biler er godt for fysisk og psykisk helse
- Mat & Helse 'Sov på det!
- Markerer søvndag første gong
- AVGARDE samtidskunst: Hva skjer i hjernen til en musiker under press?
- Dagbladet.no om drømmer
- Dagbladet om søvn blant eldre
- Foreldre og Barn om søvmangel og mobbing
- Klikk.no/Norsk Ukeblad om 5 tegn på lite søvn.
- BTMagasinet og Adresseavisen om vinterdepresjon
- Bedre Helse om rastløse føtter
- NRK1 Førkveld (TV) om B-samfunnet og døgnrytmer
- Dagbladet om søvn og overskudd om dagen
- Klikk.no om lysterapi via ørene
- Trenings- og helsebladet Fit Living om søvn og trening
- TV2 Nyhetskanalen om overgang fra sommertid
- Dagbladet om insomni og hjerteinfarkt
- VG om sexsomnia
- Bladet Sykepleien om søvn og søvnsykdommer
- Dagbladet om dårlig søvn og demenssymptomer
- Kvinneguiden.no om søvnråd
- Stavanger Aftenblad om vinterdepresjon
- Helseguiden, bilag i Bedre Helse, om drømmer
- Kvinneguiden.no om sexsomnia
- VG om forskriving av hypnotika
- VG om økning i søvnproblemer
- Mat & Helse om den livsviktige søvnen
- Dagbladet om studien av selvhjelpsboken
- Nr.no om søvn blant kvinner
- Dagbladet om søvn og søvnproblemer
- Norgesglasset, P1 om snuing av døgnrytmen etter ferien
- ABCnyheter.no om melatonin og ungdom
- Dinside.no om søvn om sommeren
- Klikk.no om søvnproblemer
- Dagbladet om irriterende atferd under søvn
- Avisen Øy om søvn og våkenhet
- Dagbladet om søvn om sommeren
- Bladet 'Alt for damene' om søvn og søvnproblemer
- Vestlandsrevyen (TV Hordaland) om skiftarbeidslidelse blant sykepleiere
- BT om for lite søvn
- Aftenposten.no om lite søvn og tretthet

- Vestlandsrevyen (TV Hordaland) om søvn blant ungdom
- ResMed Nytt nr 1 om Senter for Søvnmedisin
- BA om lange byrådsmøter og søvnighet
- BT sistesideintervju om åpningen av Senter for Søvnmedisin
- P4 om åpningen av Senter for Søvnmedisin
- Byavisen om søvn og senter for søvnmedisin
- Hospitalet om SOVno og Senter for Søvnmedisin
- Aftenposten om lite søvn
- Dagbladet om høneblunder
- Radio Nova om tretthet om morgenen og vekkerklokker
- Radio Norge om sommertid
- VG om sommertid
- NRK radio om søvnproblemer
- NRK radio om søvnendringer gjennom livet
- NRK radio om søvn, drømmer og andre parasomnier
- Bt.no om trening om natten
- TV2nyhetene.no om power naps
- BA.no om Senter for Søvnmedisin
- BT.no om Senter for Søvnmedisin
- Klikk.no om mørketiden
- Kvinneguiden.no om søvnparalyse
- Dagbladet om ulike hjelpemidler for søvnvansker
- NRK radio Møre og Romsdal om ungdommer og søvn
- BT om konsekvenser av lite søvn
- Boots-apotekenes magasin om viktigheten av nok søvn
- Dagbladet om lys på kveldstid og melatonin
- Avisa Nordland (an.no) om søvnproblemer etter ferier
- Dagbladet om bruk av sovemidler
- Dagbladet om søvn og personlighet
- Studvest om søvn og akademisk ytelse
- VG om vintertid
- Big Brother om søvndeprivasjon
- BT om mobiltelefoner som søvntyver
- NRK om vintertid
- Klikk.no om slik får du sove
- Dagbladet om søvnforstyrrelser utløst av partner
- NRK om lyder og søvn
- Dagbladet om søvn og mortalitet
- KK om søvnvaner
- Forskning.no om søvn og interaktiv teknologi
- Forskning.no om bruk av elektroniske media på soverommet

Rapporten er basert på tal frå data/tal frå Senter for Søvnmedisin og Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnssykdommer.